

**Skupina poslank in poslancev
(Jelka Godec, prvopodpisana)**

Ljubljana, 26. november 2024

**mag. Urška Klakočar Zupančič,
predsednica Državnega zbora Republike Slovenije**

Spoštovani,

na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90, 97, 99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 39/11, 48/12 in 17/22) in 114. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17 in 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21, 58/23 in 35/24) vlagamo spodaj podpisani poslanke in poslanci

**PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O OSNOVNI
ŠOLI**

in vam ga pošiljamo v obravnavo na podlagi 114. člena Poslovnika državnega zbora.

Predlagatelji predlagamo, da Državni zbor Republike Slovenije predlog zakona obravnava po rednem postopku.

Pri obravnavi predloga zakona v državnem zboru in pri delu njegovih teles bo v imenu predlagatelja sodeloval poslanec **Andrej Hoivik**.

Prilogi:

1. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvi Zakona o osnovni šoli
2. Podpisi poslancev:
 - Jelka Godec
 - Anja Bah Žibert
 - Franc Breznik
 - Zvonko Černač
 - mag. Karmen Furman
 - Rado Gladek
 - Alenka Helbl
 - Andrej Hoivik
 - Janez (Ivan) Janša
 - Jožef Jelen
 - Alenka Jeraj
 - Franci Kepa
 - Andrej Kosi
 - Danijel Krivec
 - Jožef Lenart
 - Suzana Lep Šimenko
 - Tomaž Lisec
 - Žan Mahnič
 - Zoran Mojškerc
 - Bojan Podkrajšek
 - Andrej Poglajen
 - Franc Rosec
 - Anton Šturbej
 - Jože Tanko

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVI ZAKONA O OSNOVNI ŠOLI

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje zakona

Razvoj na področju digitalnih tehnologij je v zadnjih 30 letih globoko spremenil družbo, v kateri živimo. V naslednjih letih se spremembe, ki izhajajo iz razvoja digitalnih tehnologij, obetajo pri večini poklicev, znanstvenih disciplinah in posledično tudi pri učnih načrtih. Te spremembe zahtevajo, da v skladu z njimi vse otroke izobrazimo, da bodo lahko postali kritično razmišljajoči, proaktivni in kompetentni državljani, ki bodo v najširšem možnem smislu prispevali in oblikovali družbo prihodnosti.

Tako Evropska komisija kot tudi posamezne države Evropske unije se zavedajo pomanjkanja znanj, potrebnih za digitalno prihodnost. Tudi iz gospodarstva prihajajo opozorila o pomanjkanju ustreznih znanj s področja računalništva in informatike (v nadaljevanju: RIN) ne le v panogi informacijsko-komunikacijske tehnologije, ampak na vseh delovnih mestih. Mladim je treba ponuditi znanje, s katerim ne bodo postali le potrošniki, temveč tudi ustvarjalci novih tehnologij. Mladi, kljub temu da naj bi bili tako imenovani digitalni domorodci, niso veščji uporabe računalniških orodij za uspešno reševanje izzivov; njihova sposobnost za uporabo sodobnih tehnologij je po zadnjih raziskavah žal zelo omejena. Evropska komisija v viziji »Evropsko digitalno desetletje: digitalni cilji za leto 2030« predpostavlja doseganje cilja 80 % deleža populacije med 16-74 let, ki poseduje vsaj osnovne digitalne spretnosti. Del poti do izpolnitve tega cilja je tudi poučevanje RIN v osnovnih šolah. Za predmete na področju RIN se včasih uporabljata tudi le izraz računalništvo ali le informatika. V angleščini pa se za te predmete uporabljajo izrazi, kot so Computer science, Computing in Informatics.

Ne glede na vse navedeno pa je vključenost vsebin RIN v obvezni del veljavnega učnega načrta za osnovne šole v Sloveniji minimalna. Zajema le osnovno znanje dela s podatki ter razpravo o globalizaciji in vplivu digitalnih tehnologij na družbo. Samostojnega predmeta za razvijanje digitalnih kompetenc in uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije v obveznem predmetniku ni. So pa glede na analizo skupine RINOS v učne načrte vseh predmetov v obveznem predmetniku osnovne šole vključene tako digitalne kompetence kot tudi raba informacijskih tehnologij. Kljub temu, da v osnovni šoli ni obveznega predmeta na temo RIN, pa si lahko učenci v 4., 5. in 6. razredu izberejo neobvezni izbirni predmet računalništvo (če ga šola izvaja), ki se izvaja po eno uro tedensko. Učni načrt predmeta je bil izdan leta 2013. V šolskem letu 2016/17 je predmet obiskovalo 17,1 % učencev. Pri poučevanju predmeta so lahko v skupino združeni učenci 4., 5. in 6. razreda, ki so lahko predmet obiskovali že prejšnje leto, že prejšnji dve leti ali pa ga še niso obiskovali. Nehomogena skupina postavlja učitelje v zelo zahteven položaj.

V tretjem triletju osnovne šole si lahko učenci izberejo tri izbirne predmete, ki se ukvarjajo tudi z vsebinami RIN:

- Izbirni predmet računalništvo, ki ga je v šolskem letu 2016/17 obiskovalo 18,3 % učencev. Učni načrt je bil izdan v letu 2002.
- Izbirni predmet robotika v tehniki, ki ga je v šolskem letu 2016/17 obiskovalo 4,23 % osmošolcev. Učni načrt je bil izdan v letu 2002.
- Izbirni predmet elektronika z robotiko, ki ga je v šolskem letu 2016/17 obiskovalo 1,6 % devetošolcev. Učni načrt je bil izdan v letu 2005.

V osnovni šoli eksterno preverjanje znanja RIN ni predvideno, zato je pri učencih težko oceniti uspešnost razvoja digitalnih veščin. Ta problem delno rešujejo mednarodne raziskave, kot so na primer ICILS, TIMSS in PISA. Mednarodna raziskava računalniške in informacijske pismenosti ICILS 2013 kaže, da je bilo le 16 % slovenskih osnovnošolcev zmožnih samostojne rabe informacijske tehnologije za zbiranje in obdelavo podatkov ter reševanje problemov. Le 0,4 % osmošolcev je sposobnih ustvarjati informacijske izdelke, se zaveda možnosti težav, ki se lahko pojavijo v zvezi z uporabo zaščitene informacij na spletu ter zna vrednoti zanesljivost informacij in izbrati najustreznejšo. V raziskavi ICILS 2018 Slovenija ni sodelovala, sodeluje pa v raziskavi ICILS 2023. (Državni zbor RS, Raziskovalna naloga Predmet računalništvo in informatika, 2022¹).

Pred kratkim so na Pedagoškem inštitutu predstavili rezultate uspešnosti slovenskih osmošolcev v raziskavi ICILS 2023². Rezultati glede računalniške in informacijske pismenosti (RI pismenost) kažejo, da je dosežek za Slovenijo sicer nad ICILS 2023-povprečjem, a na repu. Kar je še pomembnejše, če primerjamo naše pretekle dosežke, se je povprečni dosežek osmošolcev pri RI pismenosti (med cikloma 2013 in 2023) poslabšal za 27 točk (glej tabelo spodaj). Cilj Evropske unije je, da je delež osmošolcev z nizkimi dosežki pri računalniški in informacijski pismenosti do leta 2030 manjši od 15 %. V letu 2023 nobena od sodelujočih držav ni dosegla tega cilja, vendar pa je za nas bistven podatek, da je Slovenija med državami, ki so od tega cilja najbolj oddaljene, saj imamo namreč kar 51 % učencev, ki ne dosegajo te zahtevnostne ravni.

Izobraževalni sistem	Povprečje 2023	(SE)	Povprečje 2018	(SE)	Povprečje 2013	(SE)	Razlika 2023 : 2018	(SE)	Razlika 2023 : 2013	(SE)
Hrvaška	486,6	(3,9)			512,5	(2,9)			-25,9	(6,8)
Češka republika	525,4	(2,1)			553,5	(2,1)			-28,1	(5,6)
Danska	517,9	(2,7)	552,6	(2,0)			-34,8	(4,4)		
Finska	506,7	(3,6)	530,7	(3,0)			-24,0	(5,4)		
Francija	497,6	(2,7)	498,7	(2,3)			-1,1	(4,6)		
Nemčija	501,8	(3,5)	518,3	(2,9)	523,5	(2,4)	-16,4	(5,4)	-21,6	(6,4)
Italija	490,5	(2,6)	461,0	(2,8)			29,5	(4,7)		
Kazahstan	407,0	(3,1)	395,2	(5,4)			11,8	(6,8)		
Republika Koreja	540,4	(2,5)	542,1	(3,1)	536,0	(2,7)	-1,7	(4,9)	-4,4	(6,1)
Luksemburg	493,7	(2,0)	481,8	(0,8)			11,9	(3,6)		
Norveška (9. razred)	502,1	(2,9)			536,7	(2,4)			-34,6	(6,1)
Portugalska	509,7	(3,0)	516,5	(2,6)			-6,8	(4,9)		
Slovaška republika	498,7	(2,7)			517,3	(4,6)			-18,6	(7,2)
Slovenija	483,5	(2,3)			510,7	(2,2)			-27,2	(5,8)
Urugvaj	447,1	(3,6)	450,4	(4,3)			-3,3	(6,3)		
Nemška primerjalna regija										
Severno Porenje - Vestfalija (Nemčija)	484,7	(4,1)	514,7	(2,6)			-30,0			

Slika 2: Trendi dosežkov RI pismenosti

¹ Dosegljivo na: https://file.dz-rs.si/rest/files/user_content/2c9782da8d1d90bf018d42980d7602d1

² Dosegljivo na: <https://www.pei.si/raziskovalna-dejavnost/mednarodne-raziskave/sites-icils/icils-2023/>

Rezultati slovenskih osmošolcev pri računalniškem mišljenju so, žal, še slabši. Povprečni dosežek je precej pod povprečjem ICILS – Slovenija: 448,2, povprečje: 483,1. Nimamo pa še trendov dosežkov, saj smo t. i. računalniško mišljenje tokrat merili prvič.

V zaključku poročila, ki so ga poimenovali »Zaključek: slaba tolažba?«, pa je poudarjeno: »Rezultati zagotovo kažejo tudi to, da gre za področje, ki ga enostavno ne moremo prepustiti ali preložiti le na družine in učence. Učenci živijo in bodo živeli v digitalnem okolju. Vprašanje je le, ali jih bomo pri tem pustili same ali jih bomo ustrezno vzgajali in izobraževali, da bodo IKT pogosteje uporabljali za pozitivne namene in manj le za zabavo. In eden takih pozitivnih namenov je zagotovo tudi uporaba za šolske namene (za učenje), kar pa vključuje številne deležnike na šolskem področju. Pa vendarle, družbeni konteksti, v katerih živimo, se danes hitro spreminjajo, postajajo vse kompleksnejši, pa ne le ti na področju digitalizacije družbe; pred vzgojo in izobraževanjem je zahtevna naloga (verjetno zahtevnejša kot kadar koli prej), hkrati pa se soočamo s pomanjkanjem učiteljev in drugega strokovnega kadra v šolah.«

K uvedbi samostojnega osnovnošolskega predmeta je v odprtem pismu junija 2023 Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje oziroma Vlado Republike Slovenije pozvalo tudi slovensko gospodarstvo. Takrat smo v Državnem zboru Republike Slovenije obravnavali spremembe in dopolnitve Zakona o osnovni šoli. »Ker v slovenskem prostoru takšnega predmeta nimamo, imajo dijaki in študenti težave tudi na univerzitetnem, visokoškolskem strokovnem in tudi poklicnem študiju, saj morajo vsaj 10 % pa tja do 20 % časa pri predmetih nameniti zapoznelemu pridobivanju temeljnih znanj RIN. Govorimo seveda o vseh študijih in področjih šolanja, od družboslovja do inženirstva, od umetnosti do naravoslovja. Vrstniki v tujini lahko ta čas med študijem namenijo poglobljanju znanja. Slovenski mladi so tako v neprimerno slabšem položaju kot vrstniki, enako pa velja tudi za slovensko gospodarstvo in družbo kot celoto. Slovensko gospodarstvo opozarja, da letno potrebuje vsaj 5.000 novih IKT strokovnjakov. Ne gre pa le za IKT strokovnjake v ozkem smislu, ampak strokovnjake različnih področij s primernim temeljnim znanjem RIN. Poleg prepada v znanju slovenskih diplomantov v primerjavi s tujimi je očiten tudi nastanek prepada med mladimi v Sloveniji. Ker znanja RIN ni mogoče pridobiti v javni šoli, bodo izobraževanja RIN deležni le premožnejši, kar bo številne postavilo v depriviligiran položaj. Mladih ne smemo obsoditi na drugorazrednost v digitalnem svetu 21. stoletja, prav tako pa moramo gospodarstvu in družbi omogočiti, da ostanemo konkurenčni in pripravljeni na vse izzive digitalne dobe. Le z znanjem RIN bomo opolnomočeni prebivalci Slovenije lahko snovalci, ne le sledilci digitalne sedanjosti in prihodnosti. Zato pozivamo, da v predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli kot enega nujnih ukrepov prioritarno opredelite uvedbo obveznega predmeta računalništvo in informatika v osnovne in srednje šole.« Ministrstvo oziroma vlada in koalicija pozivu, žal, nista prisluhnili (GZS, javno pismo, 2023³).

In še. Kot odgovor na več pobud predstavnikov civilne družbe in strokovne javnosti je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS že 17. avgusta 2016 ustanovilo Strokovno delovno skupino za analizo prisotnosti vsebin računalništva in informatike v programih osnovnih in srednjih šol ter za pripravo študije o možnih spremembah

³ Dosegljivo na: <https://www.gzs.si/mediji/Novice/ArticleId/86137/javno-pismo-uedba-obveznega-predmeta-racunalnistvo-in-informatika-v-osnovne-in-srednje-sole>

(RINOS) ter v sklepu določilo njene naloge. V poročilu⁴, ki ga je strokovna skupina izdala maja 2018, med drugim predlaga uvedbo obveznega predmeta računalništvo in informatika v osnovne šole. Tudi Strateški svet za digitalizacijo je med svojimi ukrepi, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije junija 2021, predlagal uvedbo obveznega RIN predmeta v osnovnošolski kurikulum.

Zaradi vsega navedenega smo v Poslanski skupini SDS pripravili predlog sprememb in dopolnitev Zakona o osnovni šoli, s katerimi predlagamo uvedbo obveznega predmeta računalništvo in informatika v osnovne šole.

2. Cilj, načela in poglavitne rešitve zakona

2. 1. Cilj

Sodobni vzgojno-izobraževalni procesi morajo z upoštevanjem razvojnih značilnosti otrok in učencev zagotavljati podporo celostnemu intelektualnemu, čustvenemu, moralnemu, socialnemu in telesnemu razvoju otrok in učencev ter jih opolnomočiti, da bodo pripravljene in motivirane za vseživljenjsko izobraževanje in učenje, za sodelovanje v demokratični družbi ter bodo hkrati znali poskrbeti za razvoj življenjske odpornosti in prožnosti.

Razvoj na področju digitalnih tehnologij je v zadnjih desetletjih globoko spremenil družbo, v kateri živimo. V naslednjih letih se spremembe, ki izhajajo iz razvoja digitalnih tehnologij, obetajo pri vseh poklicih, znanstvenih disciplinah in posledično tudi pri učnih načrtih. Te spremembe zahtevajo, da v skladu z njimi vse otroke izobrazimo, da bodo lahko postali kritično razmišljajoči in kompetentni državljani, ki bodo v najširšem možnem smislu prispevali in oblikovali družbo prihodnosti.

2. 2. Načela

Predlog zakona sledi temeljnemu načelom osnovnega zakona.

Ključno načelo, ki predstavlja konceptualni okvir vseh predlaganih sprememb in dopolnitve zakona je načelo zagotavljanja največje koristi za učence. Vse predlagane spremembe odsevajo skoraj paradigmatično raven tega načela.

Načelo zagotavljanja največje koristi učencev podpira prilagajanje vsebine glede na potrebe učencev.

Pri uvajanju novega predmeta v osnovne šole je v ospredju načelo odprtosti in fleksibilnosti.

2. 3. Poglavitna rešitev

⁴ Dosegljivo na: https://redmine.lusy.fri.uni-lj.si/attachments/download/2786/Porocilo_RINOS_30_5_18.pdf

Poglavitna rešitev predloga sprememb in dopolnitve zakona je uvedba obveznega predmeta računalništvo in informatika v osnovnih šolah. S tem bi učenci pridobili in razvili temeljna znanja računalništva in informatike ter spretnosti pri razvijanju teh znanj.

3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javno finančna sredstva

3. 1. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlagana rešitev bo imela finančne posledice, z začetkom v času prehodnega obdobja uvedbe novega obveznega predmeta v letu 2027. V proračunih 2025 in 2026 ni predvidenih finančnih posledic. Obseg finančnih posledic je nemogoče oceniti, glede na to, da predlagatelj ne razpolaga s potrebnimi podatki, ki so izhodišče za oceno.

3. 2. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Finančna sredstva se bodo zagotovila pri pripravi proračunov za leto 2027 in dalje.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

4. 1. Prilagojenost predlagane ureditve pravnemu redu Evropske unije

Predlog zakona ni predmet usklajevanj s pravnim redom Evropske unije.

4. 2. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Poljska

Na Poljskem se RIN kot samostojni predmet pod različnimi imeni poučuje že več kot 30 let. Med letoma 2008 in 2012 je bil samostojni predmet informatika (informatyka) uveden v primarno in sekundarno izobraževanje. Ta predmet je bil prenovljen na podlagi izkušenj ter potreb po poznavanju delovanja (in ne le uporabe) računalniških sistemov. Prenova je bila v primarnem (starost med 6 in 13 let) in nižjem sekundarnem izobraževanju (starost med 13 in 16 let) izpeljana leta 2017; v višjem sekundarnem izobraževanju (starost med 16 in 19 let) pa leta 2019. Predmet informatika je tako v primarnem kot v sekundarnem izobraževanju obvezen v vseh razredih po vsaj eno uro tedensko. Na višjem sekundarnem izobraževanju si lahko učenci izberejo še dodaten izbirni predmet s področja RIN v obsegu dve uri tedensko. Ob zaključku sekundarnega izobraževanja lahko učenci na maturi opravljajo test iz področja RIN. Preverjanje znanja RIN je Svet za informatizacijo izobraževanja (Rada do Spraw Informatyzacji Edukacji) predlagal tudi ob zaključku nižjega sekundarnega izobraževanja, kar naj bi zagotovilo, da učenci na naslednjo stopnjo izobraževanja pridejo z ustreznim predznanjem.

V prvih treh razredih primarnega izobraževanja se učenci učijo vsebine RIN na neformalen način in skozi igro. Na ta način učenci razvijajo znanje osnovnih konceptov RIN. Za vsako raven izobraževanja je pripravljen ločen učni načrt predmeta informatika.

Kljub tem pa učni načrti za vse ravni temeljijo na petih enotnih ciljih:

- razumevanje in analiziranje problemov - logično in abstraktno razmišljanje; algoritemsko razmišljanje; algoritmi in predstavitve podatkov,
- programiranje in reševanje problemov z uporabo računalnikov in drugih digitalnih naprav - oblikovanje in programiranje algoritmov; organiziranje, iskanje in izmenjava informacij; uporaba računalniških aplikacij,
- uporaba računalnikov, digitalnih naprav in računalniških omrežij - načela delovanja računalnikov, digitalnih naprav in računalniških omrežij; izvajanje izračunov in izvajanje programov,
- razvoj socialnih kompetenc - komunikacija in sodelovanje, zlasti v virtualnih okoljih; projektno učenje; menjavanje vlog v skupinskih projektih, ter
- upoštevanje zakonov, varnostnih načel in predpisov - spoštovanje zasebnosti osebnih podatkov, intelektualne lastnine, varnosti podatkov, bontona in družbenih norm; pozitivni in negativni vplivi tehnologije na kulturo in družbo.

Finska

Finski izobraževalni sistem slovi kot eden izmed najboljših na svetu in se na lestvicah izobraževalnih sistemov uvršča v sam vrh. RIN se v finskem nacionalnem kurikulumu ne pojavlja kot samostojen predmet, ampak kot ena izmed prenosljivih oz. prečnih veščin, ki naj bi bile vključene v vse predmete.

Nacionalni kurikulum za osnovno šolo, ki na Finskem traja 9 let, pripravi finska nacionalna agencija za izobraževanje (Opetushallitus). Vse šole sledijo nacionalnemu kurikulumu, ki vključuje učne cilje in bistvene vsebine predmetov. Na finskem osnovnošolsko izobraževanje zagotavljajo lokalne oblasti (ponavadi občine), ki imajo pri izvajanju programa precejšno avtonomijo. Na podlagi nacionalnega kurikuluma lokalne oblasti in šole pripravijo podrobnejši lokalni kurikulum, ki je prilagojen lokalnim potrebam. Pri pravi lokalnega kurikuluma sodelujejo ravnatelji, učitelji, starši in lokalna društva. Lokalne oblasti so odgovorne tudi za področje RIN v osnovnem izobraževanju. Cilj uporabe znanj RIN naj bi bil vključen v vse predmete lokalnih kurikulumov. Uporaba veščin RIN je sistematično vgrajena v kurikulum skozi 9 let osnovnošolskega izobraževanja v različne predmete in različne oblike šolskega dela.

Leta 2014 je bil pripravljen prenovljen nacionalni osnovnošolski kurikulum, na podlagi katerega so lokalne oblasti pripravile lokalne kurikulume. Prenovljen kurikulum je bil v prvih šest razredov osnovnošolskega izobraževanja vpeljan avgusta 2016; v zadnje tri razrede pa postopoma med letoma 2017 in 2019. V prenovljenem kurikulumu je poudarek posvečen prenosljivim veščinam. Prenosljive veščine so zmes znanj, tehnik in vrednot, ki so uporabne v konkretnih situacijah. Vsako leto morajo šole definirati vsaj eno temo, projekt ali tečaj, ki povezuje vsebine različnih predmetov in se z vsebino ukvarja z različnih zornih kotov teh predmetov. Te teme, projekti ali tečaji se imenujejo multidisciplinarni moduli. Vsebine in trajanje multidisciplinarnih modulov so prilagojeni lokalnim potrebam in interesom. Učenci pri multidisciplinarnih moduli med drugim uporabljajo in razvijajo prenosljive veščine. Učni cilji za prenosljive veščine so zapisani

v nacionalnem kurikulumu za vsako od skupin razredov (1. in 2. razred, 3.-6. razred in 7.-9. razred). Učenje prenosljivih veščin je definirano kot ciljno usmerjeno vedenje učencev na podlagi njihovih obstoječih znanj, veščin, občutkov in izkušenj. Eno izmed področji prenosljivih veščin, 35 opisanih v nacionalnem kurikulumu, so tudi veščine RIN.

Razvoj veščin RIN je v nacionalnem kurikulumu razdeljen na štiri glavna področja:

- razumevanje temeljnih principov, konceptov in uporabniške logike področja RIN ter razvoj veščin RIN skozi izdelovanje izdelkov,
- navodila za varno ter odgovorno rabo RIN in ergonomijo metod dela,
- uporaba RIN za upravljanje informacij ter poizvedovalno in ustvarjalno delo,
- praktične izkušnje uporabe RIN za povezovanje med uporabniki.

Učenci so usmerjeni k učenju o različnih uporabah RIN, o vplivu RIN na vsakdanjik in na medsebojno komunikacijo ter o možnosti uporabe RIN kot sredstva za vpliv na družbo. V okviru vsebin RIN poteka razprava o uporabnosti in potrebi RIN pri učenju, delu in na splošno v družbi. Učenci ugotavljajo vpliv RIN na trajnost in se učijo biti odgovorni potrošniki. Učencem je ponujena priložnost komunikacije v mednarodnem okolju. Učenci pridobijo znanje o vplivu RIN na globalizacijo, vključno s priložnostmi in tveganji. Raznovrstna in ustrezna uporaba RIN učencem razširi možnosti za razvoj načinov dela in veščin navezovanja stikov. Preko različnih učnih metod so izkoriščene možnosti učenja veščin RIN skozi igro. Prenovljeni učni načrt podarja tudi obveznost šol, da ustvarijo učna okolja, v katerih lahko učenci uporabijo mnogotera RIN orodja na vedno bolj ustvarjalne načine.

Na Finskem osnovne šole ne izvajajo nacionalnih preverjanj znanja. Kljub temu učenci lahko preverijo svoje znanje RIN na spletni strani Oppika.fi, ki je bila razvita s strani raziskovalnega centra za informacije in medije na Tamperški univerzi.

Češka

Leta 2004 so v učne načrte na Češkem vpeljali Računalništvo kot obvezni predmet v osnovni šoli (5 let) in v nižji srednji šoli (4 leta). Glavni temi poučevanja sta programiranje in informatika. V prvih petih letih osnovne šole so otroci deležni intenzivne obravnave Informacijsko komunikacijskih tehnologij.

Tabela 3: Obvezni (O) in izbirni (I) samostojni predmeti RIN v šolskem letu 2018/2019

Država	Primarno izobraževanje	Nižje sekundarno izobraževanje	Višje sekundarno izobraževanje
Bolgarija	O	O	O
Češka	O	O	O
Danska			I
Nemčija			
Estonija	I	I	I
Irska		I	
Grčija	O	O	I
Španija			I
Francija			I
Hrvaška		O	O
Ciper	I	O	I
Latvija		O	I
Litva			I
Luksemburg			I
Madžarska		O	O
Malta		O	O
Avstrija		O	O
Poljska	O	O	O
Portugalska	O	O	I
Romunija	I	O	O
Slovenija	I	I	O
Anglija	O	O	O
Wales	O	O	I
Severna Irska			I
Albanija		O	O
Bosna in Hercegovina		O	O
Islandija	O	O	
Lihtenštajn	O	O	I
Črna gora	O	O	O
Severna Makedonija	O	O	O
Norveška		I	I
Srbija	I	O	O
Turčija		O	O

Vir: Evropska komisija idr. (2019, str. 29).

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Sprejetje zakona bo imelo posledice za druga področja.

5.1. Presoja posledic za socialno področje:

Raziskave kažejo, da sta računalniško-informacijska pismenost in računalniško mišljenje otrok pogojena tudi z dejstvom, iz kakšnega socialnega okolja izhajajo. Z izvajanjem obveznega predmeta računalništvo in informatika bo šolski prostor še dodatno manjšal oziroma blažil razlike med otroci.

5. 2. Presoja posledic za gospodarstvo:

Z izvajanjem obveznega predmeta računalništvo in informatika bodo mladi iz izobraževalnega procesa odhajajo z več znanja in bolje opremljeni za sodobne izzive, kar pomeni širjenje obsega kompetenc oseb, ki vstopajo na trg dela, posledično pa večjo konkurenčnost gospodarstva.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 16/24) se v 2. členu za deveto alinejo doda nova alineja, ki se glasi:

»- razvijanje računalniške in informacijske pismenosti ter sposobnosti za razumevanje naprednejših digitalnih vsebin;«

Preostale alineje se ustrezno preštevilčijo.

2. člen

V 16. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Osnovna šola za vse učence izvaja pouk iz naslednjih obveznih predmetov: slovenščine in italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, tujega jezika, zgodovine, družbe, geografije, domovinske in državljanske kulture in etike, matematike, naravoslovja, spoznavanja okolja, naravoslovja in tehnike, kemije, biologije, fizike, likovne umetnosti, glasbene umetnosti, športa, računalništva in informatike, tehnike in tehnologije ter gospodinjstva.«

3. člen

V 28. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Zasebna osnovna šola izvaja pouk iz naslednjih obveznih predmetov: slovenščine in italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike, prvega tujega jezika, zgodovine, domovinske in državljanske kulture in etike, športa, računalništva in informatike, vsaj enega naravoslovnega in enega družboslovnega predmeta in vsaj enega predmeta s področja umetnosti.

4. člen

V 38. členu se 6. in 7. odstavek spremenita tako, da se glasita:

»Pri pouku glasbene umetnosti, likovne umetnosti, računalništva in informatike ter športa lahko z učiteljem razrednega pouka sodeluje tudi učitelj predmetnega pouka. Tečaj plavanja v 2. oziroma 3. razredu lahko izvaja tudi učitelj predmetnega pouka.

V drugem obdobju poučuje:

- v 4. razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost, računalništvo in informatiko ter šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot dva predmeta,
- v 5. razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost, računalništvo in informatiko ter šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot tri predmete in
- v 6. razredu učitelj predmetnega pouka, lahko pa tudi učitelj razrednega pouka.«

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

5. člen

(postopno uvajanje obveznega predmeta računalništva in informatike)

Postopno uvajanje obveznega predmeta računalništva in informatike bo za osnovne šole potekalo v šolskih letih 2027/2028, 2028/2029, 2029/2030 in 2030/2031.

V vsakem posameznem šolskem letu iz prejšnjega odstavka se vključi po najmanj 100 osnovnih šol, ki jih s sklepom določi minister, pristojen za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: minister). V šolskem letu 2030/2031 vse osnovne šole izvajajo obvezni predmet računalništva in informatike.

Osnovne šole, ki v šolskih letih 2027/2028, 2028/2029 in 2029/2030 ne bodo izvajale obveznega predmeta računalništva in informatike v skladu s tem zakonom, izvajajo izvedbo obveznih predmetov v skladu z Zakonom o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12, 16/24 – ZUJF, 63/13, 46/16 – ZOFVI-K in 76/23).

V času postopnega uvajanja obveznega predmeta računalništva in informatike minister s sklepom določi področja za strokovno spremljanje izvajanja in doseganja ciljev novega obveznega predmeta. Zavod Republike Slovenije za šolstvo izvaja strokovno spremljanje in doseganje ciljev iz prejšnjega stavka in o tem letno poroča ministru in Strokovnemu svetu Republike Slovenije za splošno izobraževanje.

6. člen

(normativi in standardi, predmetnik in učni načrti)

Normative in standarde za izvajanje obveznega predmeta računalništva in informatike podrobneje določi minister skupaj z Zavodom Republike Slovenija za šolstvo v roku enega leta od uveljavitve zakona.

Predmetnik in učne načrta v skladu s tem zakonom določi pristojni strokovni svet najkasneje do 31. marca 2026.

7. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. septembra 2027.

III. OBRAZLOŽITVE K ČLENOM

K 1. ČLENU

Razvoj na področju digitalnih tehnologij je v zadnjih desetletjih globoko spremenil družbo, v kateri živimo. V naslednjih letih se spremembe, ki izhajajo iz razvoja digitalnih tehnologij, obetajo pri vseh poklicih, znanstvenih disciplinah in posledično tudi pri učnih načrtih. Te spremembe zahtevajo, da v skladu z njimi vse otroke izobrazimo, da bodo lahko postali kritično razmišljajoči in kompetentni državljani, ki bodo v najširšem možnem smislu prispevali in oblikovali družbo prihodnosti. Med cilje osnovnošolskega izobraževanja je zato potrebno dodati »razvijanje računalniške in informacijske pismenosti ter sposobnosti za razumevanje naprednejših digitalnih vsebin«.

K 2. ČLENU

Za zasledovanje cilja »razvijanje računalniške in informacijske pismenosti ter sposobnosti za razumevanje naprednejših digitalnih vsebin« se med obvezne predmete v predmetnik javne šole doda tudi računalništvo in informatika.

K 3. ČLENU

Za zasledovanje cilja »razvijanje računalniške in informacijske pismenosti ter sposobnosti za razumevanje naprednejših digitalnih vsebin« se med obvezne predmete v predmetnik zasebne šole doda tudi računalništvo in informatika.

K 4. ČLENU

Člen določa vzgojno-izobraževalno delo v drugem izobraževalnem obdobju. Ker dosedanja ureditev pri nekaterih predmetih omogoča sodelovanje učitelja razrednega pouka in učitelja predmetnega pouka, se takšna ureditev predlaga tudi pri izvajanju predmeta računalništvo in informatika.

K 5. ČLENU

Člen določa uvajanje obveznega predmeta računalništva in informatike v šolskih letih od 2027/2028 do 2030/2031.

K 6. ČLENU

Člen določa roke za določitev normativov in standardov, predmetnika in učni načrtov.

K 7. ČLENU

Gre za splošno uveljavitveno določbo zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

2. člen (cilji izobraževanja)

Cilji osnovnošolskega izobraževanja so:

- zagotavljanje kakovostne splošne izobrazbe vsemu prebivalstvu;
- spodbujanje skladnega telesnega, spoznavnega, čustvenega, moralnega, duhovnega in socialnega razvoja posameznika z upoštevanjem razvojnih zakonitosti;
- omogočanje osebnostnega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;
- pridobivanje zmožnosti za nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti za vseživljenjsko učenje;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
- razvijanje pismenosti in razgledanosti na besedilnem, naravoslovno-tehničnem, matematičnem, informacijskem, družboslovnem in umetnostnem področju;
- razvijanje pismenosti ter sposobnosti za razumevanje in sporočanje v slovenskem jeziku, na območjih, ki so opredeljena kot narodnostno mešana, pa tudi v italijanskem in madžarskem jeziku;
- razvijanje sposobnosti sporazumevanja v tujih jezikih;
- razvijanje zavedanja kompleksnosti in soodvisnosti pojavov ter kritične moči presojanja;
- doseganje mednarodno primerljivih standardov znanja;
- razvijanje nadarjenosti in usposabljanja za razumevanje in doživljanje umetniških del ter za izražanje na različnih umetniških področjih;
- razvijanje podjetnosti kot osebnostne naravnosti v učinkovito akcijo, inovativnosti in ustvarjalnosti učenca.

16. člen (obvezni predmeti)

Osnovna šola za vse učence izvaja pouk iz naslednjih obveznih predmetov: slovenščine in italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, tujega jezika, zgodovine, družbe, geografije, domovinske in državljanske kulture in etike, matematike, naravoslovja, spoznavanja okolja, naravoslovja in tehnike, kemije, biologije, fizike, likovne umetnosti, glasbene umetnosti, športa, tehnike in tehnologije ter gospodinjstva.

Za gluhe učence, učence s težko izgubo sluha in učence z gluhoslepoto šola poleg obveznih predmetov iz prejšnjega odstavka izvaja tudi pouk znakovnega jezika in jezika gluhoslepih.

Za učence s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom, šola poleg obveznih predmetov iz prvega odstavka tega člena izvaja še specialno-pedagoške dejavnosti, določene s predmetnikom.

28. člen (zasebne šole)

Zasebna šola določi program osnovne šole v skladu s svojimi akti.

Zasebna osnovna šola izvaja pouk iz naslednjih obveznih predmetov: slovenščine in italijanščine ali madžarščine na narodno mešanih območjih, matematike, prvega tujega jezika, zgodovine, domovinske in državljanske kulture in etike, športa, vsaj enega naravoslovnega in enega družboslovnega predmeta in vsaj enega predmeta s področja umetnosti.

Zasebne šole, ki izvajajo program osnovne šole po posebnih pedagoških načelih (Steiner, Decroly, Montessori ipd.), lahko oblikujejo program osnovne šole ne glede na določbo prejšnjega odstavka tega člena v skladu s temi načeli tako, da zagotovijo minimalna znanja, ki omogočajo zaključitev osnovnošolskega izobraževanja.

38. člen (izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela)

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli obsega pouk in druge oblike organiziranega dela z učenci.

Vzgojno-izobraževalno delo v osnovni šoli opravljajo učitelji, svetovalni delavci in drugi strokovni delavci.

V prvem obdobju osnovne šole obvezni program poučuje učitelj razrednega pouka.

Tuji jezik v prvem obdobju poučuje učitelj razrednega pouka, če ima opravljen ustrezen študijski program izpopolnjevanja, lahko pa tudi učitelj predmetnega pouka, če ima opravljen ustrezen študijski program izpopolnjevanja.

V 1. razredu osnovne šole hkrati poučujeta učitelj razrednega pouka in vzgojitelj predšolskih otrok, izjemoma pa lahko tudi dva učitelja razrednega pouka. Drugi učitelj oziroma vzgojitelj predšolskih otrok poučuje polovico ur pouka.

Pri pouku glasbene umetnosti, likovne umetnosti in športa lahko z učiteljem razrednega pouka sodeluje tudi učitelj predmetnega pouka. Tečaj plavanja v 2. oziroma 3. razredu lahko izvaja tudi učitelj predmetnega pouka.

V drugem obdobju poučuje:

- razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot dva predmeta,
- v 5. razredu učitelj razrednega pouka, tuji jezik, glasbeno umetnost, likovno umetnost in šport pa tudi učitelj predmetnega pouka, vendar ne več kot tri predmete in
- v 6. razredu učitelj predmetnega pouka, lahko pa tudi učitelj razrednega pouka.

V tretjem obdobju osnovne šole poučujejo učitelji predmetnega pouka.

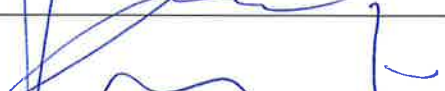
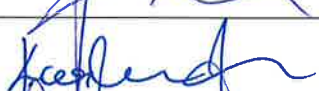

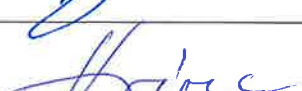
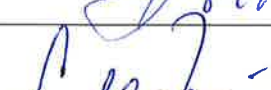

V oddelku, v katerega so vključeni učenci s posebnimi potrebami iz prvega odstavka 12. člena tega zakona, lahko poleg učitelja sodeluje učitelj z ustrežno specialnopedagoško izobrazbo.

Dejavnosti razširjenega programa izvajajo učitelji, ki imajo znanja za poučevanje obveznih ali izbirnih predmetov v predmetniku osnovne šole.

S prilagojenimi izobraževalnimi programi in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja se za učence s posebnimi potrebami lahko določi tudi drugačno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela.

V šolah na narodno mešanih območjih lahko v prvem in drugem obdobju poučujejo slovenščino, italijanščino in madžarščino, ki se jih učenci učijo kot drugi jezik, tudi učitelji predmetnega pouka.

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV SDS

IME IN PRIIMEK	PODPIS
JELKA GODEC	
ANJA BAH ŽIBERT	
FRANC BREZNIK	
ZVONKO ČERNAČ	
mag. KARMEN FURMAN	
RADO GLADEK	
ALENKA HELBL	
ANDREJ HOIVIK	
JANEZ JANŠA	
JOŽEF JELEN	
ALENKA JERAJ	
FRANCI KEPA	
ANDREJ KOSI	
DANIJEL KRIVEC	
JOŽEF LENART	
SUZANA LEP ŠIMENKO	
TOMAŽ LISEC	
ŽAN MAHNIČ	
ZORAN MOJŠKERC	

ANDREJ POGLAJEN	
BOJAN PODKRAJŠEK	
FRANC ROSEC	
ANTON ŠTURBEJ	
JOŽE TANKO	